

FOTO NATIONAAL ARCHIEF

De schuilkelder als thema bij de demonstratie tegen kernwapens in november 1981 in Amsterdam

Veilige en levensgevaarlijke schuilkelders

‘... een op oorlogspreventie gericht beleid [zal] slechts dan het beoogde resultaat kunnen opleveren als naast een adequate krijgsmacht tevens kan worden beschikt over een minstens gelijkwaardig stelsel van civiele verdediging’. Het was een van de vaststellingen waarmee de redactie van de *Militaire Spectator* in 1980 een themanummer over het Korps Mobiele Colonnies opende.¹

Het KMC bestond van 1955 tot 1992 en was opgericht om bij rampen en oorlog de Bescherming Bevolking te helpen. In discussies over civiele verdediging kwam vaak de schuilkelder voorbij: burgers dienden goed beschermd te zijn wilden zij een rol blijven spelen in de ondersteuning van krijgsmacht en vaderland. Schuil-

kelders moesten zelfs bestand zijn tegen atoomaanvallen. Volgens majoor E.J. Hanson werd daar echter veel te rooskleurig over gedacht en kon het zelfs levensgevaarlijk zijn. In zijn artikel in het themanummer wees hij op de geallieerde bombardementen op Hamburg in juli 1943, waarbij tienduizenden burgers de dood vonden doordat zij geen zuurstof meer kregen in schuilkelders of door een verzengende vuurzee werden verteerd zodra zij naar buiten vluchtten.²

Nederland heeft geen werkende schuilkelders meer en het ministerie van Veiligheid en Justitie zegt geen openbare schuilgelegenheden te willen creëren.³ Wellicht moeten burgers zelf snel reageren, samen met de lokale overheid, zoals op 10 mei 1940 in het Limburgse Wessem, waar de evacuatie niet was voorbereid: ‘... zoodat de bevolking in den vroegen morgen van 10 Mei voor de vraag stond, wat zij moest doen. Zeer snel werden door het Gemeentebestuur nog eenige maatregelen getroffen (o.a. werd een groote schuilkelder ingericht, waarna men in spanning de uren van het gevecht doorleefde)’.⁴ ■

1 ‘Korps Mobiele Colonnies in het zilver’, editoriaal, *Militaire Spectator* 149 (1980) (8) 343-344.

2 E.J. Hanson, ‘Het ontstaan van de civiele-verdedigingsorganisatie en de taak van het KMC daarin’, *Militaire Spectator* 149 (1980) (8) 372.

3 ‘Nederland heeft geen schuilkelders en dat blijft voorlopig zo’, *NOS.nl*, 26 november 2024.

4 ‘Het gevecht bij Wessem’ (10 mei 1940), bewerkt in 1941 door J.J.C.P. Wilson, *Militaire Spectator* 114 (3) (december 1945) 111-133.